

A FELNŐTTKÉPZÉSRŐL

- Az Európai Unió célkitűzése az egész életen át tartó tanulás megvalósítása.
- A kompetencia szemléletű oktatást össze kell hangolni a keresletvezérelt képzési politikával.
- Ma Magyarországon több mint 8000 cég foglalkozik felnőttképzéssel, ebből mintegy 1500 rendelkezik akkreditációval.
- A magyar felnőttoktatás legfőbb problémája az alacsony színvonal.
- A javaslat az államilag elismert és az állami vagy uniós forrásokból támogatott képzésekre terjed ki.
- Új szakmai és nyelvi programkövetelmény nyilvántartás készül.
- Csak hatósági engedéllyel rendelkező képző folytathat képzési tevékenységet.
- Erősödik a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szerepe, hatósági feladatok ellátására is jogosult lesz.
- A felnőttképzés szabályozásának változásai illeszkednek a szakképzési reform OKJ-képzésekre vonatkozó részéhez és az új szakképzési törvényhez.

A [T/9928. számú törvényjavaslat a felnőttképzésről](#) a magyar felnőttképzési rendszer megújítását tűzi ki célul. A közepes terjedelmű szabályozás egy hatékonyabb és kevésbé bürokratikus rendszer kereteit kívánja megteremteni. Az elsődleges cél az, hogy az államilag támogatott képzési rendszer jobban megfeleljen a munkaerőpiac strukturális és tartalmi elvárásainak és a résztvevők minőségi tudást szerezzenek. A javaslat emellett rögzíti a felnőttképzési támogatások forrásait és azok felhasználási lehetőségeit.

Az **Európa 2020** az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, amely öt kulcsfontosságú területen határoz meg konkrét célkitűzéseket, többek között a foglalkoztatáspolitikát és az oktatás területén. A Bizottság a célkitűzések végrehajtása érdekében 2010 novemberében fogadta el az „Új készségek és munkahelyek menetrendje, Európa hozzájárulása a teljes foglalkoztatottsághoz” programot. A program kiemelten kezeli az **egész életen át tartó tanulás** uniós követelményének érvényesítését, amellyel a munkaerőpiac *rugalmas biztonságának*¹ megvalósítását kívánja elérni. A **felnőttképzés** vonatkozásában a program fő céljai a következők:

- a részvétel lehetőségének megteremtése;
- a munkaerőpiacon különösen gyenge pozícióban lévők (alacsony képzettségűek, munkanélküliek, pályakezdők, nyugdíj előtt állók, fogyatékkal élők stb.) bevonása;
- a kompetencia- és készség alapú szemléletű oktatás és a munkaerőpiaci igények összehangolása, keresletvezérelt képzési politika alkalmazása;
- rugalmasság a finanszírozás tekintetében, állami és privát források együttes felhasználása.²

Az EU hosszú távú célkitűzése, hogy az uniós polgárok 15 százaléka vegyen részt felnőttképzésben. Az uniós oktatás és képzés minőségét elemző aktuális monitoring szerint Magyarországon a felnőttoktatásban résztvevők aránya (25-64 évesek) kevesebb, mint 4 százalék, ezzel a sereghajtók (Bulgária, Románia, Görögország, Szlovákia) között vagyunk. Az uniós átlag 2011-ben 9,1 százalék volt.³

„Korra, nemre, társadalmi-gazdasági háttérre, etnikumra vagy fogyatékosagra való tekintet nélkül valamennyi uniós polgárnak lehetősége kell, hogy legyen az ismeretek, készségek és képességek azon kombinációjának elsajátítására és fejlesztésére, amely a munkaerő-piaci boldoguláshoz szükséges.”⁴

A FELNŐTTKÉPZÉS FOGALMA ÉS TÍPUSAI

A felnőttképzés a felnőttek céltudatos és tervszerű fejlesztésére irányuló tevékenységek egysége, melynek célja meghatározott kompetenciák kifejlesztése. *Szűkebb értelemben* a felnőttek általában hivatalosan elismert végzettséget kínáló szakmai, tovább- és átképzése. *Tágabb értelemben* a teljes személyiség alakítására irányuló felnőttnevelési tevékenység.⁵

A felnőttképzés **formái:**

- *Intézménytípus szerint:*
 - iskolarendszerű
 - iskolarendszeren kívüli
- *Tartalom szerint:*
 - általános képzés – a műveltséget szélesítő, a személyiséget fejlesztő-szocializáló hatásokat nyújtó pótló, kiegészítő továbbképző oktatás (közéleti, hitéleti, egészségügyi, nyelvoktatási stb. képzés)
 - szakképzés – szakmai képzettség és műveltség részleges fejlesztése, bővítése, kiteljesítése

Felnőttképzési **szolgáltatók:**

- felnőttképzési vállalkozások
- az iskolarendszeren kívüli szakképzés állami intézményrendszere (RKK-k)
- felnőttképzést is folytató közép- és felsőfokú oktatási intézmények
- munkahelyi képzést nyújtó munkáltatók

A TÖRVÉNYJAVASLAT FŐBB ELEMEI

A magyar felnőttképzés legfőbb problémája az alacsony színvonalú képzés. A felnőttképzésben megszerzett bizonyítvány mögötti tudás kétes értékű, mivel a piaci mechanizmusok, az akkreditáció, a képzésben résztvevők és a vizsgarendszer sem kényszeríti ki a minőségi képzést. Elsőbbséget kell kapni a szakmai irányultságú képzéseknek, amelyekkel lehetővé válik a munkahelyek megtartása

és megszerzése. *A felnőttképzés nem cél, hanem eszköz.*⁶

A főbb változások és indokaik

- A törvény hatálya az államilag elismert (OKJ szerinti és nyelvvizsgára felkészítő) ill. állami és uniós forrásból támogatott képzésekre terjed ki. A korábbi szabályozás túl széles területet fedett le. Az állam a továbbiakban e szabályozott képzésekért, s azok minőségéért vállal felelősséget.
- Az akkreditáció szempontjából az érintett képzéseket négy csoportba osztják: OKJ, egyéb szakmai képzések, általános nyelvi és támogatott egyéb nyelvi, ill. egyéb támogatott képzések. Profiltisztítás és a képzésekkel szembeni követelmények differenciálása szükséges.

Képzést befejezők száma - 2012 (fő)	
Képzés jellege	Összesen
szakképesítést megalapozó szakmai alapképzés	3 442
állam által elismert OKJ szakképesítést adó	110 909
munkakörhöz, foglalkozáshoz szükséges nem OKJ szakképesítést adó szakmai továbbképző	52 875
hátrányos helyzetűek felzárkóztató képzése	223 428
elhelyezkedést, vállalkozást segítő képzés	2 810
hatósági jellegű (közlekedési, hírközlési és vízügyi ágazat) képesítésre felkészítő képzés	5 829
nyelvi képzés	48 956
általános felnőttképzés	62 407
megváltozott munkaképességűek rehabilitációs képzése	60 687
informatikai képzések	432
bemeneti kompetenciára felkészítő	25 930
Összesen	423
	598 128

Forrás: Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP)

- Annak érdekében, hogy a gazdaság érdekei megfelelően érvényesüljenek a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (az agrárkamarával együtt) a szakmai képzések terén lényeges jogköröket, egyes esetekben, mint köztestületek közigazgatási hatásköröket is kapnak.

- A felnőttképzési akkreditációt új, kevesebb adminisztrációval járó engedélyezési rendszer váltja fel, megszűnik a külön programakkreditáció.
- Létrehozzák a felnőttképzési szakmai, és nyelvi programkövetelmények egységes nyilvántartását. A felnőttképzés tartalmilag szabályozottabbá és átláthatóbbá válik. A szakmai program-követelmények nyilvántartását a kamara vezeti, az azzal kapcsolatos jogosultságokat gyakorolja.
- Előírás lesz az intézmény által kidolgozott képzési program program-szakértővel történő minősítése.
- Összesítik és nyilvánosságra hozzák az egyes intézmények működésének mutatóit (pl. képzési és vizsgaeredmények, résztvevői elégedettség). Az összehasonlító mérőszámok segítik a döntéshozatalt a pályázatok és támogatások elbírálásában valamint az intézmények is visszajelzést kapnak működésükről.
- A pályakövetési rendszer a szakképesítések hasznosulásáról nyújt információt a döntéshozóknak.
- Az új felnőttképzési szakértői rendszer (felnőttképzési és külön programszakértők) a szigorúbb feltételek érvényesülését hivatott biztosítani.

„Azokban az országokban népszerűek a felnőttképzési programok, ahol magas a diplomások és a szakképzettséggel rendelkezők aránya.

Magyarországon felnőttképzésben inkább a jobb háttérű, magasabb iskolai végzettségű, motiváltabb felnőttek vesznek részt szemben a rosszabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkezőkkel, a munka nélkül lévőkkel.⁸

SAKMAI SZERVEZETEK A FELNŐTTKÉPZÉSRŐL, A TERVEZETT VÁLTOZÁSOKRÓL

Felnőttképzési Egyeztető Fórum¹

- A tervezett szabályozás a felnőttképzés egészére vonatkozzon, ne csupán az OKJ-s vagy a támogatott képzésekre. A képzési cél szerint három kategória felállítása indokolt: OKJ-s képzés; egyéb szakmai képzések (betanított képzések; adott munkakör betöltésére jogosító képzések, szakmai továbbképzések stb.); általános

képzések (nyelvi, informatikai, kulcskompetencia, stb.).

- Az akkreditált programnyilvántartás maradjon meg, a programok akkreditációját egészítsék ki szakmai követelményekkel.
- A jelenlegi nyilvántartási rendszer – OSAP – ne változzon.
- A tervezet megszüntet eddig bevált és továbbra is szükséges eljárásokat (pl. egyszerűsített program-akkreditáció), összemossa az intézmény- és programakkreditációt.
- Egységes állami szakértői rendszer felállítására szükség van.
- Minden képzés ÁFÁ-ja egységesen 5% legyen.
- A felnőttek igényeihez rugalmasan alkalmazkodó képzési rendszert kell kialakítani, mivel a minőség kulcsa a megfelelő reagáló képesség.
- A jogszabályok egyértelműen rögzítsék az új rendszerre való átmenet körülményeit, az eddigi eljárások során megszerzett jogok (akkreditációs tanúsítványok) érvényességét, a határidőket.

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)

- Ki kell építeni az iskolarendszerű szakképzés és az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés harmonikus rendszerét.
- Egyközpontú, állami irányítás szükséges, a jelenlegi jogszabályi háttér bonyolult és rendszer túlszabályozott.
- A felnőttképzés teljes folyamatát lefedő akkreditációs rendszert kell kiépíteni.
- Külön kell választani a képzést és a vizsgáztatást, független vizsgarendszert kell kialakítani.
- Folyamatos és szigorú kontroll szükséges a minőségi felnőttképzés érdekében.
- Fejleszteni kell a gazdaság igényeit tükröző felnőttképzési igények előrejelzését,

- biztosítani kell a gazdasági szereplők nagy beleszólását a képzési programokba.
- A finanszírozás fő forrása a szakképzési hozzájárulás legyen, növelni kell a vállalatok döntési szabadságát a hozzájárulás felhasználásában.
- Korszerűsíteni kell az OKJ követelmény-rendszerét.
- A kamara a jövőben meghatározó szerepet kapjon a magyar felnőttképzés szabályozásában.⁹

Jegyzetek:

1. Flexicurity: a rugalmas alkalmazás lehetőségének biztosítása a munkáltatók részére, valamint ezzel egyidejűleg a foglalkoztatás biztonságának nyújtása a munkavállalók számára.
2. <http://www.feek.pte.hu/tudasmenedzsment/full/122szam.pdf#page=3>
3. [Europa 2020 – oktatási helyzetkép](#)
4. [„Új készségek és munkahelyek menetrendje, Európa hozzájárulása a teljes foglalkoztatottsághoz”](#)
5. Felnőttoktatási és –képzési lexikon. Budapest, Magyar pedagógiai Társaság, 2002. p163
6. dr. Odobina László: A felnőttképzés új törvényi szabályozásának indokai (Felnőttképzési Tanévnyitó Konferencia – 2012. augusztus 30.)
7. [Javaslat a „KONCEPCIÓ a felnőttképzés szabályozási rendszerének megváltoztatására” című vitaanyaghoz](#)
8. <http://egyenlito.eu/abraham-katalin-az-alacsonyan-iskolazottak-a-felnottkepzesben/>
9. http://site.nive.hu/folyoiratok/images/stories/Felnottkepzes/2010/2szam/1100281_MKIKstrategia.pdf

További források:

- [22/2005. \(X. 13.\) Korm. határozat](#) az egész életen át tartó tanulás stratégiájának megvalósítását szolgáló feladatokról
- [A felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. tv.](#)
- [A felnőttképzést folytató intézmények és a felnőttképzési programok akkreditációjának szabályairól szóló 22/2004. \(II. 16.\) Kormányrendelet](#)
- [2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről](#)
- [Education at a Glance 2012 \(OECD\)](#)
- [1035. számú ÁSZ jelentés a felnőttképzés feltételrendszerének, eredményességének, a gazdaság munkaerőigénye kielégítésében betöltött szerepének ellenőrzéséről](#)
- [12103. ÁSZ jelentés a Regionális Képző Központok \(Türr István Képző és Kutató Intézet\) ellenőrzéséről](#)
- <https://osap.nive.hu>
- <http://ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/felnottkepzes0507.pdf>, 2010
- <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/mhelykepzesek.pdf>, 2012

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.